

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) และใช้วิธีการสัมภาษณ์ (Interview) เพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ทำการสุ่มจากประชากร ตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรในการวิจัย

การเลือกประชากรในงานวิจัยนี้ กำหนดโดยใช้ขอบเขตทางภูมิศาสตร์ และเขตการปกครอง มีพื้นที่และประชากรเป้าหมายดังนี้

1. พื้นที่เป้าหมาย ได้แก่ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง เหตุผลที่เลือกพื้นที่ดังกล่าว เนื่องจากจังหวัดลำปางเป็นจังหวัดหนึ่งของภาคเหนือตอนบน มีศักยภาพการแพร่กระจายข่าวสารจากสื่อต่าง ๆ หลายแขนง และจังหวัดลำปางยังเป็นพื้นที่เป้าหมายแห่งหนึ่งของโครงการนำร่องระบบการประชาสัมพันธ์เพื่อพัฒนาแบบผสมผสาน ที่กรมประชาสัมพันธ์ดำเนินการ (2531-2534) ส่วนการเลือกใช้พื้นที่อำเภอแม่ทะ เป็นพื้นที่เป้าหมายการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยสามารถดำเนินการได้ด้วยตนเองพร้อมด้วยผู้ช่วยสัมภาษณ์ ซึ่งเป็นนักศึกษาวิทยาลัยครูลำปาง ชั้นปีที่ 3 ที่เคยผ่านการเรียนวิชาเกี่ยวกับงานวิจัยมาแล้ว นอกจากนี้ยังมีความสะดวกในการเดินทางรวมทั้งเป็นการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายด้วย

2. ประชากรเป้าหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรตามเขตการปกครอง โดยเลือกศึกษาเฉพาะผู้ที่ดำรงตำแหน่งกรรมการหมู่บ้าน อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง ซึ่งแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 11 ตำบล 79 หมู่บ้าน และตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ พุทธศักราช 2457 กำหนดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการหมู่บ้าน (กม.) ประกอบด้วยสมาชิกหมู่บ้านละ 8-12 คน ตามขนาดหมู่บ้านรวมประชากรที่เป็นเป้าหมายในงานวิจัยครั้งนี้ 726 คน จำแนกเป็นรายตำบล ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สถิติข้อมูลจำนวนกรรมการหมู่บ้าน หมู่บ้านและตำบลของอำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง

ตำบล	หมู่บ้าน	คณะกรรมการหมู่บ้าน/คน
แม่ทะ	6	68
ป่าตัน	8	88
นาคร้าว	8	92
น้ำใจ	8	72
บ้านแก้ว	8	70
บ้านบอม	4	37
ดอนไผ่	7	56
หัวเสือ	9	80
สบป่าด	5	40
วังเงิน	8	64
สันดอนแก้ว	8	64
รวม	79	726

กลุ่มตัวอย่าง

เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างครอบคลุมประชากร ซึ่งเป็นกรรมการหมู่บ้านของอำเภอแม่ทะ ทั้งหมดผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random sampling) โดยใช้วิธีจับฉลากรายชื่อหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 5 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 395 ตัวอย่าง แต่ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์มากที่สุดใช้ในการวิจัย 320 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ และผลการวิจัยที่มีผู้ศึกษาในเรื่องที่ใกล้เคียงกันมาแล้ว รวมทั้งการรวบรวมกลุ่ม คำถามคำตอบของกรรมการหมู่บ้าน จากนอกพื้นที่เป้าหมาย โดยการออกทดสอบของผู้วิจัยเอง เป็นบรรทัดฐานในการจัดทำแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามที่ใช้วัดตัวแปรปัจจัยบุคคลในงานวิจัยนี้ ได้แก่อายุ การศึกษา รายได้ โอกาสการเปิดรับสื่อ และค่านิยมทันสมัย

ตอนที่ 2 เป็นคำถามที่ใช้วัดพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารของกรรมการหมู่บ้าน ได้แก่ ความสนใจต่อเนื้อหาข่าวสาร การเลือกใช้สื่อแสวงหาข่าวสาร และจุดมุ่งหมายของการเปิดรับข่าวสาร

ตอนที่ 3 เป็นคำถามที่ใช้วัดความพึงพอใจต่อข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยอาศัยแนวคิดจากหลักเกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) 8 ประการของสังคมไทย

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้เลือกศึกษาตัวแปรปัจจัยบุคคล เป็นตัวแปรอิสระในการชี้วัดตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการแสวงหาข่าวสาร และความพึงพอใจต่อข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ตามรายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตัวอย่างที่ 2 แสดงตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม และสมมติฐานของการวิจัย

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	สมมติฐาน
อายุ การศึกษา รายได้ โอกาสการเปิดรับสื่อ ค่านิยมทันสมัย	ความสนใจต่อเนื้อหาข่าวสาร การเลือกใช้สื่อแสวงหาข่าวสาร จุดมุ่งหมายของการเปิดรับข่าวสาร	อายุ การศึกษา รายได้ โอกาสการเปิดรับสื่อ และค่านิยมทันสมัยมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสาร การแสวงหาข่าวสาร พฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารของกรรมการหมู่บ้าน มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
ความสนใจต่อเนื้อหาข่าวสาร การเลือกใช้สื่อแสวงหาข่าวสารและจุดมุ่งหมายของการเปิดรับข่าวสาร	ความพึงพอใจต่อข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต	ตัวแปรอายุ การศึกษา รายได้ โอกาสการเปิดรับสื่อ และค่านิยมทันสมัย จะมีระดับความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารมากน้อยต่างกัน
อายุ การศึกษา รายได้ โอกาสการเปิดรับสื่อ ค่านิยมทันสมัย โดยที่วิเคราะห์ตัวแปรแต่ละตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน	ความสนใจต่อเนื้อหาข่าวสาร การเลือกใช้สื่อแสวงหาข่าวสารจุดมุ่งหมายของการเปิดรับข่าวสาร	ตัวแปรอายุ การศึกษา รายได้ โอกาสการเปิดรับสื่อ และค่านิยมทันสมัย จะมีระดับความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
อายุ การศึกษา รายได้ โอกาสการเปิดรับสื่อ ค่านิยมทันสมัย โดยที่วิเคราะห์ตัวแปรแต่ละตัวอย่างเป็นตัวอิสระต่อกัน	ความพึงพอใจต่อข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต	ตัวแปรอายุ การศึกษา รายได้ โอกาสการเปิดรับสื่อ และค่านิยมทันสมัย จะมีระดับความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

วิธีวัดตัวแปร

1. ตัวแปรปัจจัยบุคคลที่เลือกศึกษา

1.1 อายุ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

อายุ ไม่เกิน 29 ปี

อายุ 30 - 39 ปี

อายุ 40 - 49 ปี

อายุ 50 - 59 ปี

อายุ 60 ปีขึ้นไป

1.2 การศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่

ต่ำกว่า ป.4

จบ ป.4

ป.5 - ป.7

ม.ศ.3/ม.6 ขึ้นไป

1.3 รายได้ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่

ไม่เกิน 5,000 บาท

5,001 - 10,000 บาท

10,001 - 15,000 บาท

15,001 - 20,000 บาท

20,001 บาทขึ้นไป

1.4 โอกาสการเปิดรับสื่อ ได้จากคะแนนรวมของผู้ตอบที่มีสื่อในครอบครอง หรือมีแหล่งสื่อที่สามารถติดต่อได้ ให้ค่าคะแนนเป็น 0,1 ของคำถามเกี่ยวกับสื่อและแหล่งสื่อแต่ละข้อ รวม 18 สื่อ แบ่งระดับคะแนน ต่ำ - กลาง - สูง ดังนี้

ระดับต่ำ	คะแนน	1 - 6
----------	-------	-------

ระดับกลาง	คะแนน	4 - 12
-----------	-------	--------

ระดับสูง	คะแนน	13 - 18
----------	-------	---------

1.5 ค่านิยมทัศนสมัช ได้จากคะแนนรวมที่ใช้วัดตามแบบถาม OM - 12 ของอินเคลิส และ สมิท ให้ค่าคะแนนเป็น 0,1 ของคำตอบแต่ละข้อ แบ่งระดับคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับต่ำ	คะแนน	1 - 3
----------	-------	-------

ระดับกลาง	คะแนน	4 - 6
-----------	-------	-------

ระดับสูง	คะแนน	7 - 9
----------	-------	-------

2. พฤติกรรมการแสวงหาข่าวสาร ประกอบด้วยความสนใจเนื้อหาข่าวสาร การเลือกใช้สื่อแสวงหาข่าวสาร และจุดมุ่งหมายของการเปิดรับข่าวสาร

2.1 ความสนใจเนื้อหาข่าวสาร วัดจากจำนวนการได้รับข่าวสารประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ประเภทความรู้ ประเภทข่าว ประเภทความบันเทิง และประเภทโฆษณาบริการสินค้า ให้ค่าคะแนนเป็น 0,1

2.2 การเลือกใช้สื่อแสวงหาข่าวสาร วัดจากจำนวนใช้สื่อประเภทต่าง ๆ ได้แก่ สื่อบุคคล สื่อมวลชน สื่อพิมพ์ และสื่อเฉพาะกิจ ให้คะแนนเป็น 0,1

2.3 จุดมุ่งหมายของการเปิดรับข่าวสาร วัดจากจำนวนของจุดมุ่งหมาย หรือความต้องการเปิดรับข่าวสารตามเหตุผลต่าง ๆ ให้ค่าคะแนนเป็น 0,1

3. ความพึงพอใจต่อข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ได้จากคะแนนรวมจากคำถามเกี่ยวกับการได้รับความพึงพอใจจากข่าวสารที่ใช้วัดการพัฒนาคคุณภาพชีวิตตามแบบ จปฐ. 8 ประการ แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ให้ค่าคะแนน ดังนี้

มากที่สุด	4	คะแนน
มาก	3	คะแนน
ปานกลาง	2	คะแนน
น้อย	1	คะแนน
น้อยที่สุด	0	คะแนน

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ที่ใช้ในการวิจัยผู้วิจัย ได้นำแบบสอบถามที่เกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็น ไปทดสอบกับกรมการหมู่บ้าน นอกพื้นที่ เป้าหมาย จำนวน 4 หมู่บ้าน ๆ ละ 5 คน และนำผลของการทดสอบมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น โดยวิธีการของ Kuder - Richardson สำหรับแบบสอบถามที่ให้ค่าคะแนนเป็น 0,1 คือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน ซึ่งคำนวณค่าความเชื่อมั่นจากสูตร KR 21 ได้แก่

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum X^2}{n \sum X^2} \right)$$

และหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ให้ค่าคะแนนตามแบบของ Likert ซึ่งคะแนน เป็น 1 , 2 , 3 และ 4 โดยคำนวณจากสูตร

$$r_{tt} = 1 - \frac{MS_{error}}{MS_{ind}}$$

การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ปรากฏผลดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ค่านิยมกันสมัย 9 ข้อ ได้ค่า
2. ความพึงพอใจต่อข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต 8 ข้อ ได้ค่า

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลในพื้นที่พร้อมด้วยผู้ช่วยสัมภาษณ์ คือ นักศึกษาวิทยาลัยครูลำปาง ชั้นปีที่ 3 ซึ่งผ่านการเรียนวิชาที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยมาแล้ว จำนวน 15 คน และผู้วิจัยได้ชี้แจงวิธีการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม เพื่อให้ทราบวัตถุประสงค์ของงานวิจัย และสร้างความเข้าใจร่วมกัน โดยก่อนออกเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ขอลงหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ส่งถึงผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง เพื่อขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูลในพื้นที่เป้าหมาย
2. ติดต่อและศึกษาแผนในการออกปฏิบัติงานภาคสนามกับทางอำเภอแม่ทะ โดยขอหนังสือในนามนายอำเภอแม่ทะ นัดสัมภาษณ์กรรมการหมู่บ้านเป้าหมายตามรายชื่อที่ได้เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยวิธีจับฉลากไว้แล้ว

หลังจากได้มีการติดต่อประสานงานกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องแล้ว ผู้วิจัยพร้อมด้วยผู้ช่วยได้ออกสัมภาษณ์กรรมการหมู่บ้านกลุ่มตัวอย่าง ใน 79 หมู่บ้าน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ SPSS^x ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) ใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequencies) การแจกแจงความถี่แบบสองทาง (Crosstabs) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) อธิบาย

- 1.1 สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของกรรมการหมู่บ้าน ได้แก่ อายุ การศึกษา รายได้ โอกาสการเปิดรับสื่อ และค่านิยมกันสมัย
- 1.2 พฤติกรรมการแสวงหาข่าวสาร
- 1.3 ความพึงพอใจต่อข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต

2. การวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Deducative Method) เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ คือ

- 2.1 สมมติฐานที่ 1 อายุ การศึกษา รายได้ โอกาสการเปิดรับสื่อ และค่านิยมกันสมัยต่างกัน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสาร

วิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Coefficient Correlation) ระหว่างอายุ การศึกษา รายได้

โอกาสการเปิดรับสื่อ และค่านิยมทันสมัย กับพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารในด้านความสนใจต่อเนื้อหาข่าวสาร การเลือกใช้สื่อแสวงหาข่าวสาร และจุดมุ่งหมายของการเปิดรับข่าวสาร พร้อมกันนี้ได้ทำการทดสอบค่าไคสแควร์ เพื่อหาความแตกต่างระหว่างอายุ การศึกษา รายได้ โอกาสการเปิดรับสื่อ และค่านิยมทันสมัย กับพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารในด้านต่าง ๆ แต่ละด้านเป็นรายชื่ออีกด้วย เพื่อศึกษาว่ากรรมการหมู่บ้านมีพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารเฉพาะเรื่องแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งผลการวิเคราะห์ดังกล่าวนี้ จะเป็นข้อมูลพื้นฐานใช้ประกอบการเผยแพร่ข่าวสารที่สอดคล้องตรงความต้องการของกรรมการหมู่บ้าน

2.2 สมมติฐานที่ 2 พฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารของกรรมการหมู่บ้านมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ซึ่งการวิเคราะห์ได้จำแนกพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารตามความสนใจต่อเนื้อหาข่าวสาร การเลือกใช้สื่อแสวงหาข่าวสาร และจุดมุ่งหมายของการเปิดรับสื่อ สถิติที่ใช้คือ สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน แสดงค่าความสัมพันธ์ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05

2.3 สมมติฐานที่ 3 ตัวแปรอายุ การศึกษา รายได้ โอกาสการเปิดรับสื่อ และค่านิยมทันสมัย จะมีระดับความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารมากน้อยต่างกัน ซึ่งการวิเคราะห์ได้จำแนกพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารตามความสนใจต่อเนื้อหาข่าวสาร การเลือกใช้สื่อแสวงหาข่าวสาร และค่านิยมทันสมัย สถิติที่ใช้คือ Stepwise Multiple Regression

2.4 สมมติฐานที่ 4 ตัวแปรอายุ การศึกษา รายได้ โอกาสการเปิดรับสื่อ และค่านิยมทันสมัย จะมีระดับความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อข่าวสารเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตมากน้อยต่างกัน สถิติที่ใช้คือ Stepwise Multiple Regression

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย